Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-08-17

LS 2015-1231

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

Föredragande landstingsråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Dag Larsson (S) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att landstinget ska öppna en hörcentral i egen regi.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Primär hörselrehabilitering för personer med lätt till måttlig hörselrehabilitering bedrivs som vårdval. I detta vårdval ska alla patienter erbjudas en hörapparat inom landstingets sortiment. Om patienten väljer en annan hörapparat så betalar patienten själv mellanskillnaden. Det är inte acceptabelt att patienter köper hörapparater utan att känna till att de har rätt till hörapparater finansierade av landstinget. För att säkerställa att alla patienter har kunskap om information om detta har hörcentralernas ansvar att informera patienterna muntligen och skriftligen tydligt betonats. Dessutom har ett informationsunderlag tagits fram av landstinget. Under 2015 genomfördes en utvärdering av vårdvalet som bland annat kommer att resultera i en bättre uppföljning av dessa krav. Att öppna en ny hörcentral i egen regi är inget effektivt sätt att lösa problemet med bristande kunskaper om landstingsfinansierade hörhjälpmedel, i och med att det inte skulle nå patienter som går till andra hörcentraler.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 25 juli 2016
Motion 2015:25
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll den 24 maj 2016 med
S- och V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 18 april 2016

Torbjörn Rosdahl

Ella Bohlin

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-07-25

LS 2015-1231

Handläggare:
Ingela Erneholm

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -07- 26
Dnr LS2015-1231
Rotel VIII

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

Ärendebeskrivning

Dag Larsson (S) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att landstinget ska öppna en hörcentral i egen regi.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 25 juli 2016
Motion 2015:25
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll den 24 maj 2016 med
S- och V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 18 april 2016

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Dag Larsson (S) har lämnat en motion om att landstinget ska öppna en hörcentral i egen regi på grund av brister med bland annat nuvarande utprovningar av hörapparater inom vårdval hörselrehabilitering.

I Stockholms läns landstings avtal uttrycks tydligt hörselmottagningarnas ansvar att objektivt informera om förutsättningarna vid val av hörselapparat. Att patienter köper hörapparater utan att känna till att de har rätt till hörapparater finansierade av den allmänna hälso- och sjukvården är inte acceptabelt.

Bakgrund
Den primära hörselrehabiliteringen för personer över 18 år med lätt till måttlig hörselnedsättning bedrivs som vårdval. Audionomerna vid godkända mottagningar kan tillhandahålla hörselhjälpmedel på två sätt. I båda fallen betalar patienten en hjälpmedelsavgift på 600 kronor.

1) Genom förskrivning av hörapparat ur landstingets sortiment. Inga övriga kostnader tillkommer då utöver hjälpmedelsavgiften.
2) Genom ett beslut om egenvårdsinsats, vilket innebär att patienten ges möjlighet att välja en hörapparat utanför landstingets sortiment. För betalning av hörapparaten får patienten då en rekvisition av landstinget med ett belopp motsvarande kostnaden för ett liknande hjälpmedel ur landstingets sortiment. Om hörapparaten är dyrare än det beloppet står patienten själv för mellanskillnaden.

Motionären skriver att de flesta patienter får egenvårdsinsats med stor mellanskillnad i pris som de får betala själva, ibland utan att känna till att de har rätt till hörapparater ur landstingets sortiment. Motionären hänvisar till att det finns mottagningar som ägs av företag som tillverkar hörapparater och att det skulle medföra en risk för gynnande av företagets märken i förhållande till landstingets upphandlade utbud.

Överväganden
Det är viktigt att patienten kan göra ett välinformerat val om möjligheterna att få sitt hjälpmedel förskrivet via landstingets sortiment alternativt att köpa sitt hjälpmedel via systemet med fritt val av hjälpmedel. Audionomen ska ge objektiv information och ska hjälpa patienten att välja den typ av hjälpmedel som bäst passar patientens behov.

Att patienter köper hörapparater utan att känna till att de har rätt till hörapparater finansierade av den allmänna hälso- och sjukvården är inte acceptabelt.

I Stockholms läns landstings avtal uttrycks tydligt hörselmottagningarnas ansvar att både muntligt och skriftligt informera om de olika systemen för val av hjälpmedel. Förvaltningen har producerat broschyren ”Att välja hörselhjälpmedel” som vårdgivare kan beställa kostnadsfritt och dela ut till brukare som besöker mottagningen. I broschyren finns information kring möjligheterna att antingen låna sitt hjälpmedel från landstinget eller att köpa sitt hjälpmedel – fritt val av hjälpmedel. Landstingets sortiment finns tillgängligt på 1177 Vårdguiden.

Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att motionen ska anses vara besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Tf landstingsdirektör

Anna Nergårdh
Chefsläkare

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

MOTION
2014-10-15

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 20
Dnr. LS 2015-7231

2015:25

Motion av Dag Larsson (S) och om en hörcentral i landstingets regi

Att ha en hörselnedsättning och vara bosatt i Stockholms läns landsting kan vara en dyr historia. I Stockholms läns landsting innebär vårdvalet och tillhörande hörselcheck att varje mottagning har ett landstingsfinansierat sortiment av hörapparater samt ett sortiment som har marknadsmässiga priser.

Personer som behöver hörselhjälpmedel kan välja mellan dessa två sortiment. Om valet faller på en hörapparat ur landstingssortimentet betalar man enbart landstingets avgift för att låna en hörapparat.

Vid val ur det privata sortimentet får patienten en hörselcheck från landstinget, med ett fastställt belopp, som vid försäljningen tillfaller mottagningen. Inte sällan måste dock patienten lägga emellan tusentals kronor för att täcka kostnaden. Detta har skapat en dysfunktionell marknad, där audionomen på hörcentralen får en dubbel roll, som vårdgivare och som försäljare.

Än mer problematiskt är att de flesta mottagningar ägs eller står i beroendeförhållande till de företag som tillverkar hörapparater. Det medför en stor risk för gynnade av de egna märkena i förhållande till landstingets upphandlade utbud.

Så, audionomen agerar försäljare på uppdrag av företag som tillverkar hörapparter. Men eftersom detta sker på uppdrag av Stockholms läns landsting har patienten få anledningar att tro att så är fallet, utan väntar sig att den de vänder sig till kommer bistå med objektiv expertis och information.

Exempelvis har Hörselskadades riksförbund påpekat att de flesta patienter som provar ut hörapparater Stockholm köper dem själva, ibland utan att känna till att de har rätt till hörapparater finansierade av den allmänna hälso- och sjukvården.

Även landstingets egen revision av vårdval hörselrehabilitering har identifierat att det finns uppenbara brister med nuvarande hörapparatutprovningar, hörselvård och hörselrehabilitering.

Ett sätt att motverka dessa skadliga tendenser är att öppna en hörcentral i landstingets regi. Det skulle skapa en mångfald av utförare – och säkra att det finns åtminstone en hörcentral som saknar beroendeförhållande till enskilda hörapparatstillverkare. Det skulle också möjliggöra för landstinget att pressa priserna genom att man då skulle kunna upphandla ett sortiment. Naturligtvis bör upphandlingen av hörselhjälpmedel göras på ett sådant sätt att sortimentet uppdateras varefter nya produkter utvecklas.

Med anledning av ovanstående yrkas:

att landstinget öppnar en hörselcentral i egen regi.

Stockholm den 15 oktober 2015

Dag Larsson (S)

PROTOKOLLSUTDRAG 5/2016
§ 110

SAMMANTRÄDESDAG
2016-05-24

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -05- 25
Dnr LS 2015-1231

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2016-05-25

§ 110 Yttrande över motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

HSN 2016-0098

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi. I motionen föreslår Dag Larsson (S) att landstinget ska öppna en hörcentral i egen regi.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-04-18
Motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

Yrkanden

1) Ordförande (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Tove Sander (S) och Håkan Jörnehed (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordförande (L) ställer proposition på de två förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Reservationer

Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Håkan Jörnehed (V) reserverar sig mot beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lykke Ask-Harborg

Expedieras:
Landstingsstyrelsen
Akten

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-04-18

HSN 2016-0098

Handläggare:
Sandra Möller

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-05-24, P 18

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -05- 25
Dnr LS 2015-1231

Yttrande över motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi. I motionen föreslår Dag Larsson (S) att landstinget ska öppna en hörcentral i egen regi.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-04-18
Motion 2015:25 av Dag Larsson (S) om en hörcentral i landstingets regi

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för äldre och multisjuka.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Hörselvården för vuxna i Stockholms län är uppdelat i två delar:

- primär hörselrehabilitering för personer över 18 år med lätt till måttlig hörselnedsättning
- utvidgade hörselrehabilitering för personer med mer omfattande behov

Utvidgad hörselrehabilitering samt hörselhabilitering för barn och unga bedrivs vid Hörsel- och balanskliniken, Karolinska Universitetssjukhuset.

Sedan december 2011 bedrivs den primära hörselrehabiliteringen som vårdval enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). I länet finns 35 mottagningar inom vårdval primär hörselrehabilitering. Mottagningarna finns spridda i Stockholms län. I den norra delen av länet finns åtta

mottagningar, i den södra delen av länet finns fem mottagningar och inom Stockholms stad finns 19 mottagningar. Därutöver finns tre mottagningar i Uppsala som har avtal både med landstinget i Uppsala län och med Stockholms läns landsting.

Audionomer vid godkända mottagningar kan efter bedömning av vilket behov av hörselhjälpmedel en patient har tillhandahålla hörselhjälpmedel till personer med hörselnedsättningar på två sätt:

1. Genom förskrivning av hörapparat ur landstingets sortiment.
2. Genom beslut om egenvårdsinsats. Brukaren får då en rekvisition för fritt val av hjälpmedel.

I båda fallen betalar brukaren en hjälpmedelsavgift på 600 kr.

Landstinget tillhandahåller ett sortiment av hörapparater och andra hörselhjälpmedel för förskrivning. En ny upphandling av landstingets sortiment pågår för tillfället.

Vid beslut om egenvårdsinsats inom den primära hörselrehabiliteringen får brukaren en rekvisition att använda till att köpa en hörapparat. Beloppet på rekvisitionen motsvarar kostnaden för ett liknande hjälpmedel som brukaren skulle ha erbjudits ur landstingets sortiment. Om den hörapparat som brukaren väljer är dyrare än rekvisitionsbeloppet står brukaren själv för mellanskillnaden.

Det är viktigt att patienten kan göra ett välinformerat val om möjligheterna att få sitt hjälpmedel förskrivet via landstingets sortiment alternativt att köpa sitt hjälpmedel via systemet med fritt val av hjälpmedel. Landstingets sortiment finns tillgängligt på 1177 Vårdguiden.

I Stockholms läns landsting avtal utrycks tydligt hörselmottagningarnas ansvar att informera om de olika systemen. Uppdraget omfattar att:

”Säkerställa att patienten får information om förutsättningar och skillnader vid förskrivning av upphandlat sortiment av hjälpmedel respektive rekvisition för Fritt val av hjälpmedel. Informationen ska vara muntlig och skriftlig.”

Stockholms läns landsting har producerat broschyren ”Att välja hörselhjälpmedel” som vårdgivare kan beställa kostnadsfritt och dela ut till brukare som besöker mottagningen. I broschyren finns information kring

möjligheterna att antingen låna sitt hjälpmedel från landstinget eller att köpa sitt hjälpmedel – fritt val av hjälpmedel.

Audionomen ska ge objektiv information och ska hjälpa patienten att välja den typ av hjälpmedel som bäst passar patientens behov. Det ska vara tydligt för patienten vilka möjligheter de båda systemen ger. Att patienter köper hörapparater utan att känna till att de har rätt till hörapparater finansierade av den allmänna hälso- och sjukvården är inte acceptabelt. I avtalen uttrycks det, som ovan visat, att patienterna ska få information om systemen såväl muntligt som skriftligt.

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) är den aktör som driver landstingsdriven vård i Stockholms län. I förfrågningsunderlaget finns det ingen skrivning som hindrar SLSO från att etablera sig inom vårdvalsområdet primär hörselrehabilitering. Inom andra vårdvalsområden, exempelvis primärvårdsrehabilitering, specialiserad fysioterapi och logopedi är SLSO en självklar aktör inom respektive vårdvalsområde.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Olle Olofsson
Avdelningschef